

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลกระทบทางครอบครัวต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน" มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้คือ

ประการที่หนึ่ง ต้องการศึกษปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มาจากปัจจัยทางครอบครัว

ประการที่สอง ศึกษาปัจจัยเชิงจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประการที่สาม ศึกษาปัจจัยจากโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประการสุดท้าย ศึกษาเพิ่มเติมในปัจจัยเชื่อมโยงระหว่าง ปัจจัยทางครอบครัว กับ ปัจจัยเชิงจิตวิทยา เพื่อขยายมุมมองของภาพความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ชัดเจนขึ้น

สมมุติฐานที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ มีทั้งสิ้น 15 สมมุติฐาน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา จากโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญ - ศึกษา ส่วนกลางกลุ่มที่ 1 กรุงเทพมหานคร จำนวน 311 คน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านครอบครัว ที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือปัจจัยเชิงกระบวนการในครอบครัว เช่น ด้านความคาดหวังของบิดามารดาต่อการศึกษาของบุตร การใช้เหตุผลในการเลี้ยงดูบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร รูปแบบการเลี้ยงดูของครอบครัว มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ปัจจัยด้านจิตวิทยา มุ่งศึกษาใน 2 ประเด็นใหญ่ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (achievement motivation) และ อัตมโนทัศน์เชิงการศึกษา (academic self-concept) พบว่า ปัจจัยทั้งสองประการดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัจจัยจากโรงเรียน ศึกษาใน 2 ประการ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และ กลุ่มเพื่อนของนักเรียน ด้านครูพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการคบเพื่อนนั้นเป็นไปตามทฤษฎีกลุ่มอ้างอิง (reference group) นั่นคือ นักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับใด ก็มักจะคบเพื่อนที่มีผล

การเรียนรู้ในระดับใกล้เคียงกัน

4. เมื่อนำปัจจัยต่าง ๆ ทั้งทางครอบครัว และ โรงเรียนมาศึกษาผ่านปัจจัยจิตวิทยา พบว่า ตัวแปรบางตัว เช่น ความรักใคร่เอาใจใส่ของบิดามารดาต่อบุตร ระยะเวลาการหย่าร้างของบิดามารดา อาชีพของบิดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว แม้ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยตรง แต่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจ และ อึดทนในทัศน ซึ่งกล่าวได้ว่า สิ่งเหล่านี้ เป็นผลกระทบต่อกับครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แม้จะไม่โดยตรงก็ตาม

สิ่งที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยเชิงโครงสร้างในครอบครัว มีอิทธิพลต่อบุตรน้อยกว่า ปัจจัยที่มาจากความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ซึ่งปัจจัยในประการหลังมีความสัมพันธ์ทั้งโดยตรง และ โดยผ่านปัจจัยด้านจิตวิทยา จึงเป็นสิ่งที่พิสูจน์ให้เห็นว่า จะอย่างไรก็ตาม ครอบครัวยังคงเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อเด็ก โดยเฉพาะบิดามารดา ยังคงมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อบุตรในหลาย ๆ ด้าน